

БОЛГАРИЯНЫҢ ЧАЗАК ТӨЛЭЭЛЕРИ МОСКВАДА

МОСКВА. (СЭТА). Болгарияныҥ Коммунист партиясыҥ Төп Комитетиниҥ бири секретари, Болгарияныҥ Улуу Республикасыныҥ Министрлер Чокуеленинҥ даргазы Тодор Живковка баштапкы, Болгарияныҥ Улуу Республикасыныҥ чазак төлөөлери Москвада чеди келди. «Болгария социализми тургузуу турса» деп делелгени августун 15-те ажыдарына киржери-биле ул төлөөлөр келди. БУР-нуң болгаш ССР-ниң күрүне туткары-биле шиеп кастаан Внуково аэродромга төлөөлери СЭКП ТК-нын секретари, ССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунуң Даргазы Л. И. Брежнев, СЭКП ТК-нын секретари Ю. В. Андропов, ССР-ниң Министрлер Чокуеленинҥ Даргазыныҥ бири ораакчызы Д. Ф. Устинов болгаш өскелер-даа уткуп алган. Аэродромга Л. И. Брежнев биле Тодор Живков олар найраалдык чураалар солуккан. Совет Эвилелиниң Коммунист партиясыныҥ Төп Комитеди болгаш Совет Социалисттик Республикаларыныҥ Эвилелиниң Министрлер Чокуеленинҥ

деди Болгарияныҥ Улуу Республикасыныҥ чазак төлөөлери алаар болдуру, августун 14-те Кремльдиң Улуг ордузуна шайдалга кылган. Болгарияныҥ Коммунист партиясыныҥ ТК-зыныҥ бири секретари, Болгарияныҥ Улуу Республикасыныҥ Министрлер Чокуеленинҥ даргазы, төлөөлери башгычы Тодор Живков кадайы-биле, БКП ТК-ның Политбюро кежигүтү, БУР-нуң Министрлер Чокуеленинҥ даргазыныҥ ораакчызы Станко Тодоров кадайы-биле, БКП ТК-зының Политбюро кежигүтүге камилат, БУР-нуң Министрлер Чокуеленинҥ даргазыныҥ ораакчызы Тано Цолов болгаш өскелер-даа шайдалга кирешкен. Совет тарадан иштер Л. И. Брежнев кадайы-биле, А. П. Кирилenco, Н. В. Подгосний, Д. С. Полянский, В. И. Поляков, Б. Н. Пономарев, В. Н. Титов, А. Н. Шелепин, ССР-ниң Министрлер Чокуеленинҥ Даргазыныҥ бири ораакчызы Д. Ф. Устинов болгаш албаның өске-даа кижилери шайдалгага кирешкен. Шайдалгага Н. П. Хрушчева база кирешкен. (СЭТА).

Культура одагларынын кышка белеткелин дүрген доозар

Культура-чырыдышкын албан черлерин кышка эки шынарлыг белеткээр чорук, идеолоттуг ажал талазы-биле бистин партиявистул өздөгилгил сорулгаларын амыдыралга боттандырырга улам таарымчалыг байдалга хандылар. Шынал-да чырык, чымы болгаш көрүштүг кылдыр дериттинген культура одаглары чон кино, көшөртер көөрүнге, лекция, беседа дылнаарына, культурулу даштангына ынак, месса-биле идеолоттуг ажал ол черлерге белдик деннеге тургуустунар-даа. Бистин республиканын элөөн хей культура албан черлери чоңуук ийелиг амыдыралынын культурулу даштангынынын бозулу одаа апарган. Оларын ажалынын чедишкени кышка эки белеткелни ап турарындан биче эвес хамаарылган. Улуг-Хем районда база бир эки ажалдыг культура одагарынын бирөөн Зийг-Хем клубу кышка белеткелин чедишкенин доозган. Оод эргелекчи Х. Билчир-оол 12 чыл дургузуда клуб эргелекчиле келген. Бодунун ажалынын талазы-биле улуг дуржулгагы болуп, клубтун кышка удуу белеткелине чыл бурду-ле хей-ниитини калбаа-биле кириштирип турар. Өвүр районуң клубтарынын, библиотектарынын кышка белеткелни моон мурунда чылдарга бозуура бол чылын эки. Ол районун Сагам, Чаа-Суур клубтарынын болгаш районун колхозтарында кышка бузулар кышка шагда-ла ык кылдыр белеткелтирген. Архан клубтарынын, библиотектарынын септелген база чедишкенин чоруп турар. Тожу районуң культура-чырыдышкын албан черлерини кышка белеткелни база-ла чүгээр.

Чөөн-Хемчигин Шемде, Иймеде, Барын-Хемчигин Шуйда, Тес-Хемчигин Мөрөндө болгаш республиканын өске-даа районнара кышка эки белеткелтирген культура албан черлери хей. Ийнег болза-да республиканын чамдык культура албан черлерини кышка белеткелни амгы үеде дүвүрентиг байдалга. Август 8-те алынган медеэ сүзүрү алдыга республикада 114 клубтарын 54-тү, 101 библиотеканын чүгө 24-тү септеттиген болуп турар. Культура-чырыдышкын албан черлерини одаар чүдүлгенин сөвүргөтөи болза-да тергилни багы. Нитанга-биле 10611 кубомер шытыш чүгө чартык кезин, 5052 тонна хөмүр даштан чүгө 24 тонна сөвүргөтөи.

Бин-Хем, Каа-Хем районнарын клубтарынын, библиотекларынын хей кезин, Улуг-Хемин Баян-Бол, «Улуг-Хал» совхозта, Талыннын Кызыл-Арыг, Чөри, Балгазы, Чөөн-Хемчигин «Сут-Хал», «Чыраа-Балы» совхозтарда клубтарынын септелгени көчүг оожум темпче. Чамык культура албан черлерини кышка белеткелни чазын-ла эгелөөн эргеледи оожум чоруп келди. Сарыг-Сеп Культура бажының септелгени наш айларын дүргөтүүн доозуура. Идеолоттуг ажалын талазы-биле партия Төп Комитетиниң июнь Пленумунун шитпирлеринде культура албан черлерини ажалын чүгүлөөлү алып, СЭКП обкомунун болгаш паркомнарын чоокта чаа болуп артык-лаан пленумнарына бо дугайын база чүгүлөөлү көрө-лаа, бо үстүндө районнарын удурткучлары культура албан черлерини кышка белеткелни дүргөдиринче чогуур кичээлдерини салбайн турары шын эвес.

Нөрөй улуска изиг байыр чедириниңни

Эштер Н. С. Хрушев биле Л. И. Брежнев олар Көрөй Улус-Демократик Республиканың удурткучлары эштер Ким Ир Сенге болгаш Пой Ён Генге байыр чедирген телеграмма чоруткан. национал байрагга — Көрөй Совет Армияныҥ хоостанын 18 чыл өзү таарыштыр көрөй улуска изиг байыры чедирген. Марксист-ленинизмдин болгаш пролетардык интернационализмдин принциптеринге үндөлөгетинен быгык байырл болгаш амы-думжалык кыды кады амыдалыга Совет Эвилелинин болгаш КУДР-ның удурткучларынын аразына кезеде туруп келген (СЭТА).

Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунда

Совет органныра хей чылдарда үзүктөл чок ажалдан келгенин темдегээш, төртүтүнгөн хунүдөн бээр 50 харлааны-биле болгаштыр Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң Президиуму ажалыч чоннар депутаттарынын Тожу район Советиниң укусу-чии юбилейиниң даргазы эш Оюн Кавалевич Олактаы Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунун Хундулел бижини-биле шагнаан.

Ажаап алышкын эгелээн, темпини болгаш шынарны бедидер

Көдээ ажил-агый ажилдарынын хүн демдеглели

Малдыг чаш төлуунуң хой болуру, ол шынар эг болгаш дүк бүдүрүлгөдөн, хой малдыг тарып боозадылган шын организастаанындан шуут хамааржыр. Республиканың ажил-агыйлары план бузуулар ол ажалды август 1-ден эгелээр ужурулу турган. Ындыг болза-даа колхозтар болгаш совхозтар тарып боозадыла дыка орайтап кирген. «Өгөк», «Тээли», «Шекпээр», «Барлык» совхозтар, Чөөн-Хемчигин районуң колхозтары, Улуг-Хемин «Х Улуг хурал» болгаш «Күш-ажылдык хостуу» көдээ ажил-агыйлары тарып боозадылган баштай эгелээн. Август 15-ке чедир ол ажил-агыйларда 3.500 хөмүр хойлар тарып боозадылган. Ол ажалды «Күш-ажылдык хостуу» колхозта эки организастаан, мында муң амык хой тарытылган. Тус-тус кодан хойларны пункту-гек экиррииниң эгелээш шынгын сагын, төрүр хойларны чөмөгери болгаш суггарарын эки организастаан. Хойларны тарып бооздыр талазы-биле ажил республикада нитанга-биле багы чоруп турар. Ол ажал Танды, Каа-Хем районнарын ажил-агыйларында, «Сут-Хал», «Межегей», «УТКА 25 чымы», «Чыраа-Балы», «Тилекег» совхозтарда шуут эгелээш. Шаг-үе эртин турда ол ажил-агыйларын удурткучлары, тускай эртемчилери пунктуларыны суггарылган таарыштыр дугайында беши сагалаан. Ынчаарга оол ажалды чедир үлөөс чорук улуг чидиргелер чедирер болгай. Эрткен чымы хой санын төрүр хойлар кымырларынын ужурунда Чөөн-Хемчигин дүргөтөи эргелекчи ажил-агыйлары бо чымын 5000 ажыг хураганнарын чедир албаан. Каа-Хем районун колхозтарынын даргаларынын болгаш тускай эртемчилериниң каш чыл улаштуу эгелен турар тургузу онза дүвүрээниң хойнуң кымыр хураганнарын чедир болганга шагда-ла хоруугаан турбу. Каа-Хемде ажалдын ол эрти аргазында халбактанмышаан. Ооң түпкел багай. Тос колхозтардан чүгө ийн кодан хой аныктыккен ук-саалы болуп турар. Он артык колхоздарда эвээш дүк бээр, колхозда бөдүүн дүктү хойларны өстүрүп турар. Ында төрүр хойларны кымыр чоруп улуг. Каа-Хемин колхозтары бо чымын төрүр чүк хойга олаштары чүгө 65 хураганы алгаш.

Баштайгы беш тонна

САРЫГ-СЕП. (Телефон-биле). Каа-Хем районун колхозтары чеди чылдын бешти чымын белик дүжүдү ажаап алдырыче массалыг киреиле. Август 14-түн медеэ-биле районун ажил-агыйларында 635 гектар тараа-бобы культуралары кезитинген, он нитинде 187 гектарын аңгылап ажаап алган, оон 446 гектарин бобылары бастырган. Тараа ажаап алышынычче ук районда, ол-ла үге чедир «Бурунгар», «Октябрь 30 чымы», «Ленинниң орук», «Коммунизмге орук», «Октябрь 14 чымы», «Совет Тыва» колхозтар бүрүн кирген, а ол шынар «Тилекег» көдээ ажил-агый артели кымыл-тае ажаап алышкынны август 14-тен эгелеп чоруда берген. Август 14-те районун дээр ажил-агыйларынын бирөөн — «Октябрь 14 чымы» колхозтун (даргазы эш Федоров, парторг эш Андреев), төп шаңындан баштайгы 5 тонна тарааны тараа хүлээп алып пунктуга эккелген. Чаа дүжүттү тарааны районун ажил-агыйларындан бир-ле дугаар күрүне шыгжамырыга аккеп дугаар арталык болган. Ул ажил-агыйнын төп шаңында ам белин 140 тонна тараа чыгы берген. Чаа дүжүттү чидирг чокка ажаап алып, күрүнеге тараа киирер хүлээлгени алдары-биле күүседир дээш, демес Тыванын тараалан районнарын бирөөн — Каа-Хемде түдүктөп эгелээн.

Школаларга—бүгү улусчу кичээлгеини салыр

Сентябрь, а оон-биле кады чаа өөредилге чыдын эгелээри чооктулап олтурар. Дөртүн миллион ажыг совет уругура болгаш алаады намызгалар школаларын аалчыны сүз-биле амыттынар хаалгаларычче баштайгы кыштагына басып кирерлер. Бодунун уругларыны билг дээш бүгү походе бүгү уаус азыкарар. Хей-хей хойраыларга болгаш сугларда чаа школа бажынары немешкилеп турар. Типографияларда өөредилге ноомнарын, кыдыраштарын, өөредилге дуагал чүдүлгенин парламент доозуп турар, өөредилге кабинеттеринде болгаш мастеркалларды дөргөдириниң школаларда чедирит турар. Улетуру бүдүрүлгө дөргө ажалын профессионалар өөредирини биле үстүк классчыларын хүлээп алырга база белеткенип турар. Сөөлү чылдарда бистин школаларымыс улуг чедишкенин чеди алган. Өөреникчилерин күш-ажыгы талазы-биле кижизидилгези кескүзү-биле аныккаш, бүдүрүлгө чачылаларын шилгелдип алырычче аныктарын күзели дынаан, школары амыдыралга чокушудаларынын хөргөндө улуг бажым кылдынган. Ынчалза-жок, школаның амыдырал-биле харылаанын быгыклар дугайына хоолуунуң чалгылыш нок күүсетиниң хандылар, өзүп олтур салгалчыларын билгилниң депилни болгаш коммунист кижизидилгезин узуу-биле бедидер төлөөдө, ам-лаа хей ажалды кылдыр аллар. Совет школынын мурунда турар турар улуг болгаш нарын сорулгаларын шитпирлээрде, школаларын кичөөлөргө чогуур үезинде болган эки организасты-биле белеткери чүгүлө удуу-дуулыг болур. Чалгында партия комитети, чер-чер Советиниң чалгыс-лаа күүсөөк ол хөргөктү ийнеге турар болбас ужурулу. Калбак хой-ниитиниң, комсомолун, профвилел организастыларынын кичээлгеини школага хаара турар херек. Кол чүве—өөредилге чымын баштайгы хунүдөн-ле школа намызлы бүгү уругтар школага кирип, сес чөк өөредилгезин бүрүн доокку-гек чедир өөргөнгөн турарын дугайында сагыш салыры болур. Өөреникчилериниң школадан унер чоруп ам-лаа элөөн хей болуп артып турар чорук-биле элөөн болбас. Чижээ-лаарге, долу эвес медеэр-биле аларга, Белоруссияга эркен чылын школа намызлыг 12 муң ажыг уруглар школага өөренилгени турган. Чеди чыл бурунгаар бири кластарыг кирген школаларынын 20 ажыг хуузу чеди кластык өөредилгезин чедип албайн, школадан унер берген. Школалардан арада унер чорук Тажикстанда, Киргизияда, Азербайжанда база хей болуп турар. Бо чымын оңу болдуруп болбас. Бүтү-нияти өөредилге дугайында харысалган ажалыч чоннар депутаттарынын Советтериниң күүсөөк намызына оонаган. Ийнег болза-ла партия, комсомол организастылары, улус өөредилгезиниң органныра база бүгү уругтар өөргөнгөн турар дээш сагышты салыр ужурулу. Намызын мурунда өөренип ужурулу уругларынын дашымынга чүртүмү тургузары негеттинип турар. Өөреникчилериниң школадан көөр, пектерин, үчүстөктары болгаш мастеркалларын эргөжөк чүгүлө дөргөдирлерге, школадан ырак сугларда куртатп турар уругтар колдуунда өөредилгезин ара каап турар чүтүр бол. Ынчаарга школалар чымында интернаттар түдү болгаш оларны дөргөнгөн амыдынаа ажыг оожум чоруп турар. Партия, совет органныра, колхозтарынын болгаш совхозтарынын удурткучлары улус өөредилгезиниң органныра-биле кады өөредилге чымын эгелээринге чедир артып калган үеде школа интернаттарыны түдүзү, септелгенин чедир дөргөдирлер дүргөдирлер, уругларыны школага сөвүргөтү бердири-биле, оларны азы-чөмө-биле болгаш амыдыралы-биле холбашкан бүгү айтырларыны шитпирлээр эргөжөк чүгүлө. Өөреникчилерин күш-ажылыч кижизидилгезинде, бүдүрүлгө өөредилгезинде улуг чөптөстөр бар дээр.

Августун 14-те Кызылдын автомобиль транспорт ажилдакчыларынын чөвүлөл хуралы болуп эркен. Эрткен чылдын дүжүт сөвүргөлгезиниң түннелдерин болгаш чаа дүжүттүн продуктуларын сөвүртү талазы-биле автомобиль транспорт ажилдакчыларынын сорулгаларын энеа чуугаалашкан. Хурал кыйгырыг хүлээп алган, Ол кыйгырыгы моон адаанда парлалды. Бо хурал дугайында өтчөт даразында солунга үнер.

Тыва АССР-ниң автомобиль транспортунуң бүгү ажилдакчыларына

Эрткен чылдын дүжүдүнүң сөвүргөлгезиниң түннелдерин болгаш чаа дүжүттүн идээ ажил-агый продуктуларын сөвүртү талазы-биле мурунчу сальдынган сорулгалары чуугаалашып көргөш, бистин чүртүвүста коммунизм тургузушкунунун чедишкенингерге, улус чоңун чазгай чоруунун дугайында, Тываның экономиказын болгаш культуразынын дугайында партияның болгаш совет чазактын ада сагыш салышынынга сорул кирген Кызылдын автомобиль транспортунун ажилдакчылары бистер, СЭКП ТК-нын июнь Пленумунун төвүлүгү шитпирлеринге практиктик амыл-хөргөччи хары кылдыр, бүгү улустун хөргөнгөн бодуустун салышынынысты кириерин күүсөш, даразында социалистиг хүлээлгенин бодуусис алдырыс: — Автотранспорт амыгалынын бүгү экономиктиг көргүзүлгенин күүседирин хандырышсаан, 1963 чылдын дүжүдүн чогуур үезинде, чидирг чоңоо сөвүртү; — Автомашиналарыны үрелишкенин, аварияларын бүрүн удуу каарын, күш-ажылдыг сагылга-чурумун үрээр чоруктун чангыс-даа таарылыгын болдурушын хүлээдириш.

Тарааны болгаш идээ ажил-агыйын өске-даа продуктуларын чогуур үезинде чидирг чоңоо сөвүртү дээш чарыкка кирип, автопилдирин амыгалыч чалаачылары калбаа-биле хандышчыдарычче Тываның автомобиль транспортун бүгү чалаачыларын болгаш септекчилерин кыйгырып тур бис.

Автомашиналары бүдүрүкчүлүг амыгаларычче, кывар чүгүлү, резинаны камнаарычче силерни кыйгырыдыс, эргим эштер. 1963 чылда дүжүт ажаап алышынынын талазы-биле салдынган сорулгаларын болгаш чүкү сөвүргөлгезин хуусаа бетинде күүседир талазы-биле алдынган хүлээлгелерин алдарыны-биле күүседир турар Тываның автомобиль транспортун бүгү чалаачыларын, септелге амылчыларыни бистин кыйгырысты чүкөктүн ханызында эң калбаа-биле деткир дээринге бистер бүзүрүп тур бис.

ТУЛА ОБЛАСТЬ. «Богородицки» совхозтун зоотехниги Тамара Корнева болгаш «Россия» колхозтун саалчыны Пелагея Матвеева олар Богородицкиниң бугурулге эргелгезинде эң дээр малчынар болуп турар. Т. Корневаның ажалдан турар совхозуна эргеледе эңне бедик саалда чедип алдыган, а П. Матвеева эргеледе саалчыларын аразында бири чөрип элөп турар. Ол чыл эгелээнд бээр инек бүрүзүндө ийн чартык муң килограмм сүтү саап алган. Ол ийн коммунист хей-ниитиниң амыдыралында илөөкөйгө киржип турар. Т. Корнева бодунуң совхозуда партрунор, а П. Матвеева—бугурулге эргелгезинде парткомунуң кежигүтү.

ЧУРУКТА: Т. Корнева (солгай талазында) биле П. Матвеева.

Чурукта: Т. Корнева (солгай талазында) биле П. Матвеева.

Совет школа чаа өөредилге чымын ажи белеткелде кирер ужурулу. Ол болза коммунизмин анык, чаш түрүкчүлүгү өөрдиринин болгаш кижизидилгезин чедишкенин болдурун магадылаа болур. («Правданың» август 15-теги муруну чүлү).

ЧОНГА МАКТАЛДЫГ

Раиса Борбан эртен чылын Кызылдың садыг-кооператив училешин дооскаш. Чабана рай-промкомбинаттын туйубу кылар черинде районун магазинине садыггап эгелзэн. Күш-ажылы ыныкшылды, элдес, культурулу анык садыгыны чон удаткан чон-ла майтай берген.

Районун баштар чери садыг амылыга оң таптын көргүш, ону улам-на харысалгалыг участочо — «Тыва» совхозтун Хөндөгөй салбырына магазинин садыгызынга депшиткен.

Раиса ача келген сонда ол магазинин ишти мурунда тургандан мырбай сыр өсө кылдыр чаарттыган. Ында бараанар-ны өсүп кылдыр делген, өрткөтөрүн улуг умуитер-биле бизжеш, асылкан каан. Магазиннин ишти, дашты үргүлчү арыг-ше-вөр турар.

Бараан саарыгазынын ай, кавотал пландарын ш Борбан 150—200 хуу кылдыр ажыр

күсөдип келген. Ол чүгө мага-зин иштинге садыггаары-биле ыныкшыратпайн, харын ырак одаларда малчынарнын тур-лагарында, бригадалар, ферма-ларга садыгыны база доттаамал организаптап турар. Малчынар-нын чагыларын буртуктар, олар-ны чогуур үзүндө күсөдип дээш демисал — анык садыгынын чакчылы апарган.

Ындыг болза-даа садыгы Бор-бактын амылыга чамдын берге-дээшинер база таварып турар. Районун баштар чери-даа, сов-хозтун дирекциясы-даа ону тран-спорт-биле хандырайн турар та-варыпталар бар.

М. КАЙГАЛ-ООЛ.
Чөөн-Хемчик.

Улуг-Хем районун «X Улуг хураал» колхозунун улуг брига-данын Б. Норбу улукткан эвөр-нозу хойжу К. Дурбулуктин Кы-зыл-Халда мыштаага 500 хой кирер чаа кажанын тулап беле-т-

нэн. Тудугжулар Ламажап, Ду-нарбан, Анай-оол олар идеяй-лей амылданнар.

Б. БАГЫТ-ООЛ.
Тому районун «Совет Тыва» колхозунун Тос-Булу инер фер-мазында 2 чартым тонна өдөткө бөлүп, кургаткан. Өдөн бөлөктө-ге кырганар К. Доржу, К. Шан-гыр олар эки киришкен.

Ч. СЕРЕН.

Тес-Хем районун «Чодураа» колхозунун Хараал-Тей сүт-ба-раан фермазына коммунист Мар-чин Чагармаа сөлүгү 11 чылаа учтүктөл амылдан келген. Ферма бо чылым бири чар-тында 120 саз инетин бирз-зындан 592 кг сүттү алган. Илхоз баштар чери эч Чага-рмаанын эки амылын үнөлөп, иш уааа өренткиг бараанар-биле шаңкан келген.

Ч. СҮЛҮДҮМ.

Тудугжулар

Тес-Хем районун «Коммунистче-орук» колхозунун тудугжулары тө-рөн суурун болгаш хойжу бригадал-дарнын өдөктөрүн чарыгтыр туткан чурттага байчылары-биле ханды-р дээш өзөш эвес ажылды чорут-кан.

Ол бригаданын кезигүнери Са-рыг-Тейде № 2 хойжу бригаданын төвүндө ийн аал чурттаар байчыны, 1800 хойнун кажанын, садыг ба-жынын болгаш чунар байчыны ту-дуп дооскан. Олар тус-тус хойжу-ларын кыштагыларында байчынар-ны, удуз кажаларын база тудуп ту-рар. Чижээ, эш Чигиттин кыш-таанда ийн өрөө чурттага байчы-нын, делгем хураган кажанын бол-гаш эштер Мижиттин, Тере-Биштин Дамынын база өске-даа малчын-нарнын кыштагыларында 12 чурт-талга байчыны тулап белектөөнөр.

О. ЛАМА.

Тууйбу бүдүрүлгези

Улуг-Хем районун «Чодураа» колхоз бо чылым 30.000 тууйбу бү-дүрү планныг. Чокта чаа кылган сарайда ам он ажыг кижя амылдан турар. Олар алаан каш хонукта 9000 тууйбун кылды белектөөнөр. Амгы бо хүндере суурун септелгезине хой тууйбу херелетинин турар. Септелгезе болгаш чаа тудугта чет-

тир сангыг тууйбуну белектеп кылдыр төлөдө, малгаш хондар, тууйбу чыры ийн улуг сарайны немей тудар ужурду.

Тууйбу бүдүрүлгезинде эштер Дор-жуай, Намалбаа болгаш өске-ле-раа хүнде 500 тууйбуну хөтөп кы-лыр тургаш, 510—520 кезирин турар.

Н. СУНДУЙ-ООЛ.

Колхоз чылгычызы

Коммунист И. Ламажап—То-жу районун «Совет Тыва» кол-хозунун хоочун чылгычымы. Ол он чыл бургулар ол амылды эгелзөрдө, хүдээп алган малы 104 баш турган. Бо аразында өн чылгыч 548 баш чедир өскө-лөр. Чыл бургу 100 беге өзаш-тыр 80—85 күдуну ал келген.

Чылгыч Ламажап 1963 чыла-да улум күженишинин ажы-лап турар. Колхозтун чылгы мал-дын өстүрүлгези планын 113 хуу күсөдип, 40 кг чылгы хылы дужаар тургаш, 200 кг ажыгны

дужаган. Чылгыч бо чылым бо-дуну күжү-биле 1,5 га эелен-ка тараан болгаш өн үнүжүн чаагай кылдыр өстүрүп алган.

Эш Ламажап 1962, 1963 чылдарнын чагыг үзөлдөгө бе сүдү-биле хымы кылдыр ажы-лап организаптап. Чүгө хымы саткандан 1300 ажыг рубль-диң орутуган колхозка кирген.

Мурнакчы чылгыч ам комму-нист күш-ажылыг шалгычы-ны деп атып чедип алыр дээш демисежин турар.

А. ДОРЖУ.

„Моорлаңар!“ деп чалаар бис

Бүрөн-Хем кыды, чурумалдыг төрдө турар суурун төп күдүмчү-түн каастан турар шеверин ууун бажын бар. Он чалында кезек-кезек бечки, ногаан ыштар олурткан. Долгандыр херимен каан. Херим иштинде тускай ыш кажаныла кыкан топкак ышты овалдарын овалдаш, чыныр чып каан. Улуг, ууун бажыны долганган херим иш-тинин ындазында арыл саажок. Бо чөдөргө Бүрөн-Хем 8 чыл школасы-дыр.

Номчүкүчү-биле бажынын иштин бакылма көрүлгөтүлгөр. Ууун кор-дор. Шалалары «таракан дайып тур-ар» джири ышкан, хүрөң дозу-биле кылгайыр дозулап каан. Хүнге чайынаан солгандарын фоточкалар-нын чырыдыр ажыктылаан, артын-да-ла серин-серин, кижиниң түк-сөрдү хөтүч чок. Өрөдиге класстары база-ла тас, парталарын, сандалар-нын буладар, турар турштарында салгылап каан. Эриг пещаларын шпун-тун чайлап үрөш, чаа тууйбулар-биле катап кылган. класс бүрүзүн шутукталар, малгаштап, чугай-лаан. Бажынын доразын сайгарып септергек, катап хөп кылгылаан.

Өрөдиге чылы эгелзөринге чедир сангыг хонуктар арткан, рай-он төвүндө комиссия кези хү-дөп алыр деп дынаткан чүве, маназымырмыска-даа сураг — деп, Каа-Хемнин «Бургулар» колхозта Бүрөн-Хем сес чыл школасынын директору Елизавета Тихонова Горева комиссияга хүдөдөргө беле-ден школасын биске көргүзүп тура, чугалады.

Септелгени кандыг арча-биле чо-рутканын, чөдө өрөдиге чылын-га нити белектелдин дугайын со-нуурадымыс.

Школасын кол септелгени июль 30-де доозулаган. Будук, чугай ма-пап ону тыппай шаг бооп турганын Елизавета Тихонова домулда. ыш-чалзажок, ында эш Никитин дарга-лаа көдө Советтин школа септел-гезине идеяйлеп киржилгезиниң амылында чүгө чугай, будук эвес, тарын бүгү септелге, олар ыш белектелди, тууйбу тывары, ону сөө-ртүрү дөш өске-даа ажылдарын эки

организастандыган, септелге дүргөн доозулаган. 240 күбөмет топкап ыш. 11 тонна хөмүр лаш школа ча-нынды дүжүртүнгөн. Олалга ыш-тын ында ыш ажыл-агый чери белектелсе, школа чыныче өстүрүп «Сельхозтехника» салбыры күсөдип, 4 чүк, машиналарын хандыр-ган, хүнде-ле ийн үнүшкүнү кыл-дып, бир машинага 5 күбөметрин чүдүрүп тургаш, ышты дүргөн да-жылап дооскан.

Школан чаа өрөдиге чылгыча белектөөринге хөй-пийтинин, ада-иелерин, үстүкк класстарын өр-өнөкчилериниң киржилгезин дем-дегээр «өрүчүт». Башкылар со-веди, төрөдөр комитети, кызэ Совет артыг баштар чери бо чылым эр-кен чылга бодалар, улуг дуза чедир-генин эш Горева септел чыныч ча-гаалар турар. Илалгы төрөдөр эштер Мартынежа, Тугушева, башка-лар Мария Филипповна Зубова, Ана-толий Васильевич Миронюк школан септээр ажылды эки организастан-дыган, харын боттары шутуктура ка-гар, малгаштаар, хонугаар, чугай-лаар ажылдарга киришкенер. А чолаачы эштер Захаров, Карди олар ажыл шагындан дашкаар үдө, ботта-рынныг джыжы-даа харавайн, ботта-ры чүдүрүп, овалдашган боттары самосвалдар-биле үндүр сөөртүп ту-рганар. Он ынай олар үрүмек сеп-телге болгаш шалаларында, хер-имизеринге эргежок чүгүла манал-дарын, хондар кой довуракты, эле-зинин сөөртүп экеп берип, эки дузаны көргүскөнөр. V—VII клас-старын өрөнөкчилериниң киржил-гези база эки болганын директор демделген турар.

Эки кылдыган өрүчүгү чүдү-дерден ангыда, чамдык четпестер барын мыттавайн барып болбас. Өр-өдиге номнары, көргүзүг пособи-елери-биле школа ам-даа четче хан-дыртымаан, интернатка 40 ажыг уругулар чурттаар, олар дээрге мал ажылында ажылдап турар колхозчу ада-иелерин уругулары болуп турар. Ынчаарга оларга чурттага шөлү мырманы чедиппес. Эртен өрөди-ге чылында интернатка чурттаа чо-гуур уругуларын хөй кезия ында

колхозтун уруглар саднын чар-тымын ээлеп кыштаан. Интернатты аас кырынга тудур эгелзөндө бөөр эвээр үр аларган, ыччалажок өө-рүчүгү түнөл амга чедир чок. Чам-дык башкылар хуу кижилерин ба-жынардында чурттап, аар хөдөш тазеп туралар. Бо четпестер бо чы-лым база-ла катаптырарында чайлас аларган: 180 өрөнөкчилер чаа өрөдиге чылында ийн ээлчег-биле өрөнөрлер. Ажылдаа чогуур башкылардан ам-даа дөрт башкы чедиппес.

— Башкыларын четпелеп бөрү-дугайында районо алаан чүве, оңу мапап турар бис. Он бөөр эвээр үр аларган, мынчага сураг-үдө. Четпес-чүдөдери артык хуусаада чедир кылдыр дээш кылар бис, септаар Б-де чачыл болган чуртуу-биле олар-гы өрөнөкчилерин «моорлаңар!» деп чалаар бис — деп, Елизавета Тихо-нова түнөйлөдө чугалады.

Д. ЕНДАН.

Төндө районда дуржула станциянын хойнузу Оюн Донтугу амгы үдө Хөдөң деп чөриң ногаан оргуламжада өдө чурттап орар. Ол ында аңаа-ла чурттап орар эвес, а хой молдап турар. Ол эртенниң-де даң ба-жыла хой буттарын чоруй барган болуп.

— Чымың эки үзүн, чөриң ойт-сигенин амылган, хойну эки се-митип алыр хөрек. Семис мал нышты хүр амар болдур ийн — деп, ол чугалаар.

Бо чылым февральда нарын дүнтүк хойну эш Донтугуа хүлээдип берген турган. Хойнун ижү-даа дыка арган турган. Хойжу ол хойну бо-дуну кызыман күш-ажылы-биле мөндү чыл ажырып алган. Иш халас барбаан. Хой бүрүздөн 4,2 кг дүң кырып алыр планын 4,5 кг ажыг кылдыр куусеткен.

ЧУРУНТА: эш Оюн Донтугунун одарада хой надарып чорууру. Фото А. СОКУРВТУУ.

РСФСР-нин Дээди Судунун пленуму

РСФСР-нин Дээди судунун ээл-чегилг пленуму оюкта чаа болуп эрктен. Пленум уругуларын кижиз-деринге холбашкан негелде херекте-риниң талазы-биле суд практиказы-нын дугайында РСФСР-нин Дээди судунун дарганынын ораакчызы И. Ю. Сергеевниң иеткелин диң-чалгаашкан.

Судтар үстүнде херектерин көөр-дө, совет өг-үленин бижылаары дээш, өзүп олурар анык салгалды шын кижиздеринге болгаш уруг-ларын хайгаарал чок арттар, кем-херек үлөгөдөр чоруун болдурба-нына эргежок чүгүла байдаларын ол өг-үлелерге тургузары дээш де-мисежин ужурауд деп, иеткелинги талазы-биле хүдээп аалдыган док-таалда демелзеген.

тиң иеткелинги талазы-биле пленум «Чери кара-туразы-биле эвээр болгаш кара-туразы-биле хуу чурт-тага байчыларын тудар чоруктар дугайында херектер талазы-биле суд практиказы-биле дугайында» доктаал-ды хүдээп алган.

Чери националактаган болгаш хуу чурттага байчыларын тудар ду-гайында хойбуларын хажыкчыны-биле холбашкан херектерин эвээр хөй чөрдө непертөөни доктаалда демелзеген. Ындыг хажымдык-шынар, ылаңгы курорт чөрдө болгаш улуг хоорайлар зоналарын-чы чогууда онза хөй болуп турар. Эвээр чөр участкактарын болгаш кара-туразы-биле туткан байчынар-нын база хоорай чогуунуң чайла-галарын иттидиле удуз иеткелинги маң-гылына байдалдыг амдыраары-биле күш-ажыкчы эвес орумталар тыварына хааа эвес амылдан ту-рарлар.

Чери эвээр болгаш кара-туразы-биле тудуу кылдыр чоруктар эрге-чегериниң чөр-чөр органинарныг болгаш хөй-ниятиниң мурунуга кө-нөлдүр үр үе дургузунда үргүчүлө турала-ла, оларын соксадырың чо-гуур хемчегер иргүлазында ады-мандыган турар.

Уругулар дугайында маргылаалар-нын шиктирээрде, ада-иениң уруг-чу кижиздеринге эң таарымчалыг байдаларын тургузуп ышларынга он арттырмышан, хамкытгы муру-нунда оң эрге-ажыктарын барым-далаалар деп, пленум судтарга са-налдаан. Бо таварылгаларда ада-иениң кайы-бирөөзиниң материал-амдырал талазы-биле дээр байдал-ы уругуң салым-чолун толдугай-ларынга кол барымдаа болбас.

Бир эвес уругуларын кижиздерин-ниң дугайында маргылаа ада-и-ебиле өске кижилериниң аразынга тур-густунган болза, боттарының уруг-ларын кижиздеринге ада-иес артык эргелиг болур. Уругун делер алыр дугайында ада-иениң негелзегин көөрдө, уругу дамчыдып бөөрге өдөр адаа таарымча чок болуп азы уругунуң амдыралын болгаш кижиздериниң байдалы узуу-биле баксыраран чүгө ымыд таварылга-ла ук негелдени хандырбайн барып бо-лур.

Кара-туразы-биле чөр эвээр бол-гаш тудуу кылдыр чоруктарга удуз демиселди күштөдөрлөп, ол кем-бо-лор үдөгөдөгөри соксадырың ко-лу кижиздерин угадыларын судтарга пленум хүдээлдиген. Кара-туразы-биле бажың туткан бол-гаш чөр эвээр кижилерин чогуур үзүндө илеттээш, а ол ишкан оларын харысалгалга кийер ду-гайында материалдарын чогуур үзү-ндө чорудуп бербан чыгыс-даа таварылган судтар харылаавайн артыртыбас ужурауд. Олар бола чери чогууру-биле ажылаарын дээш база хуу чурттага тудуун шын ту-дарлар дээш контролга хандырбайн, азы хуу бажың тудуп турар кижил-ер тудуу материалдарын хоюлга дүшөш арга-биле тып ал турар чорукка дузаалашкан эрге-дузаалдыг кижилерин харысалгалга кийер дугайында айтырыгын чогуур органи-нарныг мурунуга тургузар хүдээл-гени.

Ада-иениң азы уругу кижиздерин-биле алырын непер турар өскө кижил-ериниң мораль талазы-биле байдал-ын толдугайларың судтарын оңза-кичегейин угадыларга чо-гуур.

Ада-иениң төлөп чок чоруу илет-теттинде азы уругу кижиздер талазы-биле хүдээлгезин оларын-гы күсөдери иеткег чок болгонда судтар болза, оларга хөй-ниятиниң салдарын чедирин, хемчегер алыр кылдыр ол дугайын ук ада-иелер-ин ажылдап азы чурттап турар чө-рлеринге диңдадыр хүдээлгени.

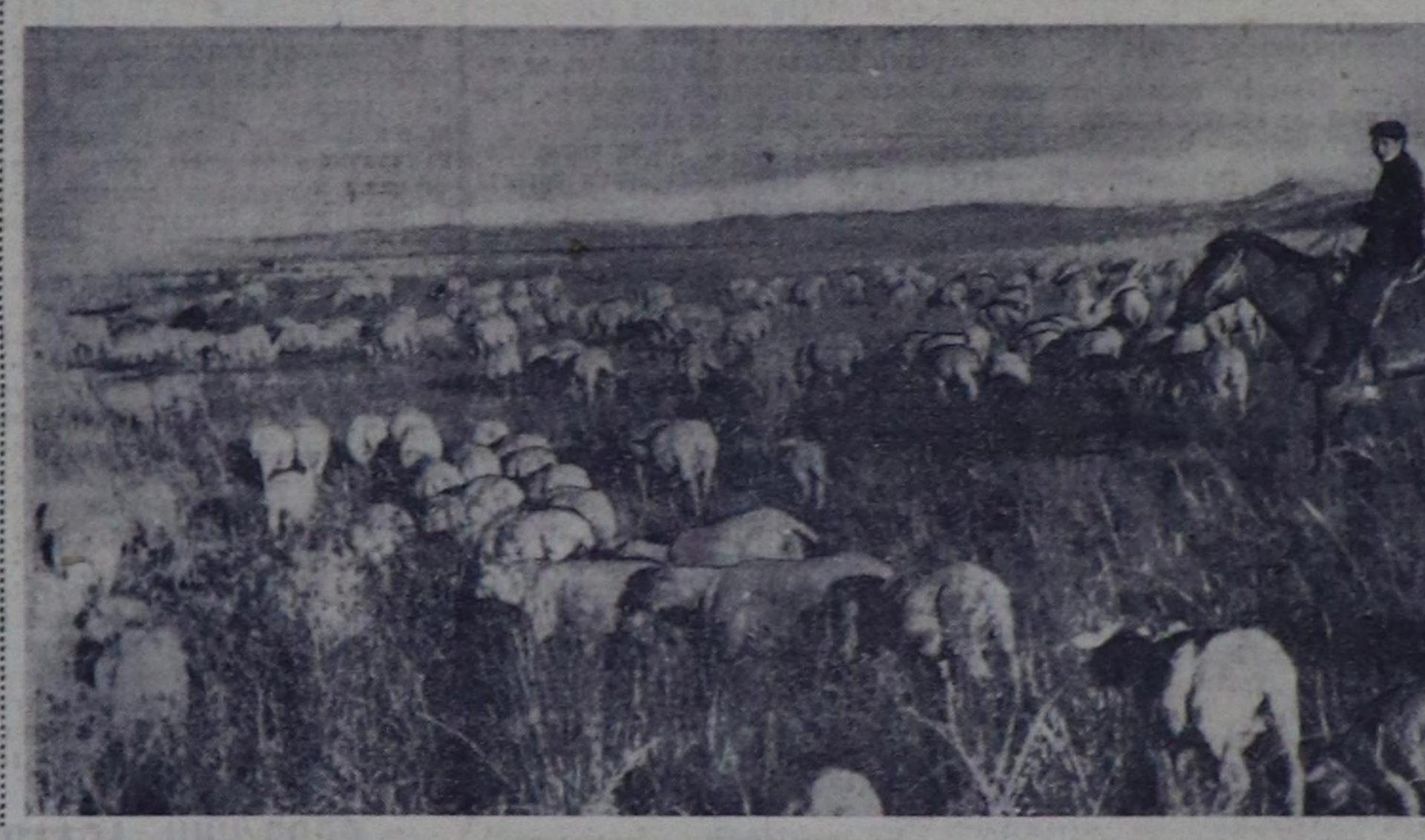
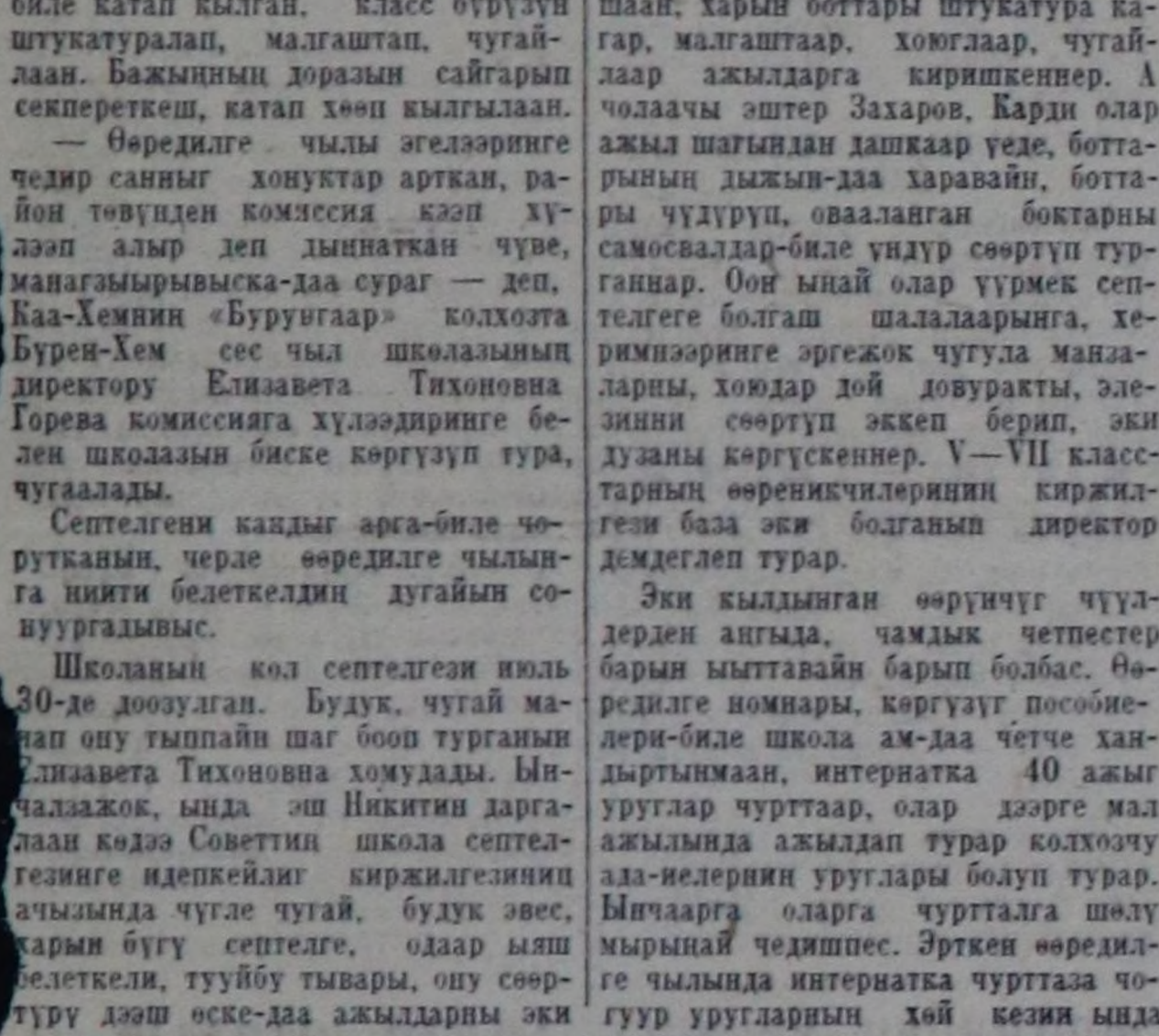
РСФСР-нин Дээди судунун дар-ганынын ораакчызы А. В. Лаптев.

Чери кара-туразы-биле эвээр, кара-туразы-биле тудуу кылдыр чо-руктар, ылаңгы кайы-бир чөрге хөй-биле непертөөш, ол херектер талазы-биле суд чорудалгын херектериниң үүлөгөтүгенин чөриңгерге практикаларын судтарга саналаан. Пр-актүк болгаш кооперастык чурттага тудууларын боттандырары-нын болгаш хамаатыларга чөр учас-токтарын ажылаар кылдыр тыпсы-рынның чурттарынын дугайында чөп ортузунга тайлыр ажылы күштөдөрлөриң чүгүлазын пленум судтарга айткан.

Үстүнде айткан, кем-херектер үүлөгөкчилерин бурууга оонар, кара-туразы-биле туткан байчыларын күрүңгө хандыр болгаш чери кара-туразы-биле эвээр, чедирген когаралды колхозтарга, совхозтарга болгаш өске-даа чөр эвээрлеринге эгидер айтырлар талазы-биле удурулга болур тайлырларын судтарга берген.

РСФСР-нин Дээди судунун дар-ганынын ораакчызы В. В. Кулик, РСФСР-нин прокурорунуң хүдээлгезин кү-сөдөр турар Б. В. Кравцов, РСФСР-нин Куртууунуң дарганынын ораак-чызы Д. И. Суворов олар кириш-кен.

Пленумиң ажылыга ССЭ-ниң Дээди судунун дарганынын бирги ораакчызы В. В. Кулик, РСФСР-нин прокурорунуң хүдээлгезин кү-сөдөр турар Б. В. Кравцов, РСФСР-нин Куртууунуң дарганынын ораак-чызы Д. И. Суворов олар кириш-кен.

ажылдаш, кандыг-бир багай у-ру-дужуларын түнөйлөдөгө таварык бер-ип магад чогуу кылды удурутукчулар бичин-даа херекке албайн туралар. Ол уруктарын баш буртуугаар бичи-лип алыр берге эвес: боттарынын турттарында ажылын шимчөөш-тининиң чыгыс эвес катап тургуза-ды дээш, монополияларга удуз дел-гер өңилдери тургузары дээш ыш-чаарда компартиялар чедипкиниң өскө сеп-биле чугалаарга, ботта-рынның чурттарында боттуг револю-стуг чорудууларын хөжүлүргө идиг бөк болгаш ук чорудууларын баштар кандыг-даа аргазын оскун-ган турар ийн, компартияларга мичан калды-бир озагай байдал-дар, дашыкы буурашкынар тавар-рышкан турар ийн, ынчаарга ККП-нин удурутукчулары эштер боттары-нын догмаларын неперттерин, олар-нын-биле чөпшөкчөшүн бөгү кижил-ерин марксизм өскерлген деп хоозун бурдуулапшыан, ымыд озагай байдаларга база дашыкы буу-рашкынарга мнанып турар мш-каш-тыр.

густунган социалист лагерин бак-тарында, он дуржулазын херекке албадында, делегей айтырларыгын шиктирээрде оң турштарын бар-ымдалап көрбөшө, социалист лагерин (ылангы индустрия тала-зы-биле сайырангай социалист чурттары) национал-хосталгалыг шимчөөшкенин чүгө чөпшө, анык национал күрүңгөдө дузааларын үдөр док кылдыр көрүшө, а со-циалист лагерин бүгү кижя ния-тилинниң революстуг чарыктагызын кол күжү кылдыр көрбөшөдө болуп турар-дыр.

Ол дээрге, аймылдыг болгаш чар-дырмыкы угланышкындар, ыччанаш ону коммунист шим-чөөшкенин чыгыс эвесиң талаал-чалары бис деп боттары адал чо-руур кижилер шак ынчаар неперте-рин турарын марксизм-ленинчил аңаа-ла тайбын көрүп шыдаас.

Амгы делегейде чөрдүдөзөриң кол бедириниң дугайында айтыр-гы кылды эштерниң хоозун тайлы-бырлап турар чорут үстүнде угла-нышкыны-биле шүүт холбашкан.

81 компартияларын Меделгезин-де амгы үе-чаданы толдугайлап кө-ргөн чорук удурлышкык ийн ния-тилед системаларын демиселдиниң идеялыга үндөшөгөтүнүн. «Бистин үвөстө улустар аразынын харыл-заларынын хөгжүлдөш ийн нитки-лед системаларынын демисели, импе-риализмин, реакцияныг болгаш аг-рессияны күштөрүнө удуз социал-изм, тайбың болгаш демократия күштөрүнүн демисели тадаргайлап турар...» деп, 1960 чыла Москвага болган Чөвүдө хуралдын Меделге-зинде айткан.

Октябрь революцияны болган үе-ден сонгаар делегей политиказын өзө ийн социал системаларын демиселчине шылчөөн дугайында В. И. Ленинниң сурагды айтышкымы-биле Чөвүдө хуралдын Меделгезинде ол тодаргайлашкын бүрүн дугуң турар, ийн социал системаларын бирөөзин ынчаарга Совет Россия тө-лөдөп турган болгай.

Амгы үе-чаданы кол чөрдүдөзө-риниң мөөнөлиниңиң кайдал дөриңиң делегейин коммунист шимчөөшкенин көрүп, билип турары үстүндө ол айтышкын то-даргай көргүзүп турар-дыр.

Ынчаарга, кыдат эштер оң-биле чөпшөрөшпейн туралар. Эш То-

дьятыңе удуз чүдүңгө олар мын-таарында, он дуржулазын херекке албадында, делегей айтырларыгын шиктирээрде оң турштарын бар-ымдалап көрбөшө, социалист лагерин (ылангы индустрия тала-зы-биле сайырангай социалист чурттары) национал-хосталгалыг шимчөөшкенин чүгө чөпшө, анык национал күрүңгөдө дузааларын үдөр док кылдыр көрүшө, а со-циалист лагерин бүгү кижя ния-тилинниң революстуг чарыктагызын кол күжү кылдыр көрбөшөдө болуп турар-дыр.

Бир талазында, америк импери-ализмин, ийн талазында — соци-алист эвес өскө чурттарың уду-старынын, ылангы Азиянын, Африка-нын болгаш Латин Американын мө-лчүткөн удустарынын аразында чөрдүдөзөриң, а ол ышка америк болгаш өске-даа империализмин аразында чөрдүдөзөриң ККП-нин теоретиктери амгы делегейде чөрдү-дөзөриң кол бедри кылдыр санап туралар-дыр.

Ук чөрдүдөзөриң барын бадты-каар дээш, ККП-нин материалдарын да кирген үрүңчүк чыкпактар херектин чөгүм болу-биле дүшүйнө турар, чөп дээрге, ол чөрдүдөзө-риниң турун турарынын, оларынң чид-дигелин келтениниң фалтызында кым-даа ойталаан болгай. Капитал-лист чурттарың хөгжүлдөшүн иди-дент эвес чоруунуң хойдузун чыл-дак кылды турар чоруу херектин ужуру-биле база-ла дүшүшөн дээр-нин демелзегери чүгүла. Империа-лизмин аразында чөрдүдөзөриң өскөннүн база саалдар чедир-ишкени дээш, колониалдыг мө-лчүлөгөн дөвөскөр дээш оларынң демиселдиниң чидгелгениниң чыл-даганарын, амгы үеде чогуу кайы чурттарынын аразында чөрдүдөзө-риниң чидгелгенин турары он хойбу-зун дузазы-биле тайлырлап болу-ра, харын. Мыччалажок, капитал-измден социализм бүгү делегей хө-мөдөчүлө шилчириниң үвөдө делегей чөрдүдөзөриң кол бедри делегейиниң социалист системанын турун турарынын фалтызында хамарышпас деп ук хойбузун дузазы-биле бадыткаары канчал-да болдунам, ынчаарга кыдат эштер шак ынчаар бадтыкаарын орадыжып туралар-дыр. Улустар аразынын харылааларынын хүн бурдугей фактылары ымыд орадыжкынынар, ны чогуу-на сойлап илередиң турар. Социализмин ангы дайымын удуз кол аймыл кайын үнүп турарын

база аңаа удуз делегей революция-зынң төп чери кайда турарын со-циализмин дайыныры конугу эки билди дугайын АКШ баштаан импе-риализм күрүңгөдөш бүгү импери-ализм херекчелер турар болгай.

Делегей чөрдүдөзөриң кол бедирин хамарыштыр ККП-нин удурутукчуларын көдүрүп үндүргө-ни үзө-болал болза, делегейин ре-волюстуг шимчөөшкенин кол тө-вүң сайгарылдыр көжүрө дугайында хоозун бодалды деткөөн орады-жышкын дээрин билги алыр берге эвес. Ол үзө-болалды чар-дырмыкы угланышкыны аңаа хамарыштыр улам тодаргай илереп турар.

Социалист лагер бир эвес амгы делегейин кол чөрдүдөзөриң шимчөө-ла даштында турун турар чөвө болза, оң политиказы (ол политиказы кол харысалгалы Совет Эвезинде оонашкы турар болгай) революстуг шиктирлөп күш бедбайн турар ышкыжа! Кыдат иштерин кол бедриңиң бузууга алгыра, мөчүткөн удустарын империализмге удуз де-мисели социалист лагериниң поли-тиказында (ол демиселди кыдат удурутукчулар кол революстуг күш кылдыр санап туралар) ажык-тыг чүңү-даа манаш хөрөк чок, ын-чаарга «стратегия көрүңүшкүн» өзү-үзү (бо дээрге, кыдат паралаң-ны терминологиясы-дыр) ук поли-тиказы чүгө «буруу шаваар» ыш-кажыт!

Кыдат иштерин бодалың өзү-үзү азыр болза, чөрдүдөзөриң бедри-ри—империализм күрүңгөдөш боттарынын аразында, америк импе-риализмин болгаш мөчүткөн уду-старын аразында демиселде ышкы-жыд, ынчаарга ССЭ-нин болгаш АКШ-ның аразында адролуг дайы-нын эгелер берип магад чоң — ол дээрге, чүгө «амгы үеңиң корук ревизионистерниң» хоозун бодалы ышкыжа! Кыдат удурутукчулар ону барымдалашан база чөптүг дайы-нарын революстуг болгаш буаның дозуңга чадгынын алгаш, АКШ-ны империализминде удуз хандыг-да өңүк-чөтөөлөри кылып болур деп санап туралар. Бир эвес ымыд политиказын, уркуу-биле бүгү делегей адролуг дайыны хып үзө, ында удуз аймыл чок деп ККП-нин «теоретиктери» санап, дигит артыш калыр кижилериниң «перспективаны

мөйө-ле чырыкмыг болур чүвө» дийиш турар.

Ылангы адролуг шенелдериң хоругулар дугайында Москва Кеэ-ринге ат салганы-биле холбаштыр, ук Кеэрге удуз кампанияны кылды паралаңга калбарып эгелзөн, ынчаар-га империализм шак ышчаар бодал чокка болгаш харысалгалга чокка ин-чүкүмүздөр чөрүк, «өскөргө» — бири ээлчеге адролуг чөпшөш өң-нөр реаксылы империализмге күш-териниң угландыр дөн кижилеринге конугу хоралыг болур дээрин кылды удурутукчулар хандыр болуп көргө-нөр ирги бе? «Саазын пар» дугайында чучуруушкунуң болгаш өзүлүг мадыр-революстугу болгаш «боттары харам чокка бердингенин» дугайында хоозун шуугааашканынын алыс утказы чогуу-на ында болуп магад чок ирги ар?

Делегей революциязынң чаа тө-вүнүң дугайында болгаш амгы үе-ча-даның кол чөрдүдөзөриң бедри шилчип көшкениниң дугайында ККП-нин удурутукчуларынын үзө-лөдөр байдалынын алыс утказы — тай-бының хөрөгө, социализм дээш удустарын демиселге, делегейин революстуг бүгү шимчөөшкениң өң-нөр хонраг уруктарын үзө-лөдөр байдалынын чогуу-на ындыг алыс утказы болуп турар-дыр.

Ол дээрге, делегейин коммуни-ст шимчөөшкенин салым-чолун херекке алаб харысалгалга чок кижил-ерин, удустарын социалист кады найырдалжылаан — делегей

Болгарияның национал делгелгезин аждарынын бодуузуна

МОСКВА. (СЭТА). Москванын «Сокольники» деп культура болгаш дыштанылга паркына август 15-те Болгариянын национал делгелгези аждарынын бодуузуна...

Баштайгы болгаш делегезин Москвага 1950 чылда ээрттирген. Ол уеде делегезини экспонаттарына колдуунаа-ла көзө ажалгыйныч болгаш чинк улуттунун чедишкенин делегезини чыгарган. «Болгария социализми тургузуу» деп делегези келген кижилер чыгартуу экономикасына болгаш улуг өскерелерин көөр-ам улуттун код чери ээлеп турар.

Болгария электротехника бодуузуна 1962 чылда 1948 чыл биле деңизере, он катар коудузиини, руда тывымжи кириштер кара металлургия — 117 катар, оңдуг металлургия — 14 катар, машина тудууну улутуруу — 13 катар, химияны — 18 катар көздүзүн чыгууларга-ла четчир. Ам Болгариянын көзө ажалгыйныча 45 муң хире тракторлар, он муң хире комбайннар бар болуп турар.

Болгариянын экономиказын оңдугуна Совет Эвилелинч болгаш социализм өске-даа муртарынч болгаш тудуулаачымы чок турган болза, бодунар арга чок деп, И. Давидов медегезен.

Москва Керээзинге чаа ат салышкындары

Даштык күрүнеринч тугтары аска машиналарын Москвага Алексей Толстой кудумчузунга август 13-те база катар көрүп бодур турган. Ол болза Совет Эвилелинде дипломаттык төлөөлөкчери чердеринин баштыктарынын СССР-нин Даштык херектер министрствозунун тускай бажынычы бар чорууру ол. Олар агаарга, космос делегезинге болгаш суг аазаага адролуг чепсектин шенеделерин хорур дугайында Керээге каттыжарына янам-бүрү чурттарын чаагаатарын төлөөлөкчөөр.

Мурнуудагы хуннердеги мишак, Керээге ат салышкыны бажыныч барынын талакы чагынында ак мрамордан кылган залга, болган. СССР-нин Даштык херектер министрствозунун чингине секретары Б. Ф. Поддериб, СССР-нин ДХМ-нин класстери өргөлөкчилери эдиннер-биле киди хары уга залга кирип келген. Керээге ат салышкыны уезинде совет болгаш даштык журналистер олурушкан.

Агаарга, космос делегезинге болгаш суг аазаага адролуг чепсектин шенеделерин хорур дугайында Керээге ат салыры өске-даа күрүнеринге аждыгы дээрин Б. Ф. Поддериб чыгуалаан. Бүрүн өргөлч төлөөлөкчилерге ол байыр чейдир, ат салырын өргөлчөөрчөөр оларын чалаан.

Керээге бодунун чаазаныч мурнуун ат салган Ирак Республиканын СССР-де элчини Фейса Х. Хайзаранын медегезини болза, тайбыч аынашкыдыг улустар бо Керээге байыр чейдир, адролуг шенеделерини шуут хорургуна болгаш адролуг куртавырларын узуткаарына ол чедир дээринге идеген турар. Бо Керээ болза чепсектегишкенин бүтүнү болгаш бүрүн дугуер дугайында дуржуулганын чеди азырынче орукка дээштинч башым болуруна тайбыч аынашкыдыг улустар база идеген турар. Ирак Республиканын чааа бо Керээге ат салыр талазы-биле өске-даа чурттарга каттышаан, күрүнер аразында бүгү харылаааларга оң өзүу тергидин турарына кузелин айттып турар.

Оон даразында Керээге ат салган Ирак Республиканын СССР-де элчини Али Сейф аль-Хауляни болза, адролуг шенеделерин хорур талазы-биле бо чамдык-кезип кемчелерини оон дары делегезини ишын айтырларынын шиптирээрини орунуна ол дээштинч бажынар бодунар, ол бажынар болза ак-сеткилди кузелин байдалдарында чепсектегишкенин бүтүнү болгаш бүрүн дугуерини кара чангыс арганы

болгаш магадылалы бодур деп медегезен.

Тайбын — ол дээрге чер кырынын бүгү кижилеринин күзеп чоруур алыс чугуалаан деп, элчин ургутулуп чугуалаан. Ол ыдыктыг өчүс сорулгагы мынгы болгаш ак-сеткилди чуткуп чоруур кандыг-даа чааа оран-делегезин улустарына хамык чок чок туруп турар. Анык революстун хостуг Йемен Араб Республиканы амыралдык болгаш тургузулга өргөкч чугула болгаш мааыла негеттнер негеттези тайбында дээрзинге бүүрер турар.

Керээге салган база бир ат көстүп келген — Тунис Республиканын СССР-де элчини Фатхи Зухра ат салган. Бо хүдээлгезин күзүткөш, ол доңчу чүве чугуалаан.

Адролуг шенеделерин соксаыр дугайында Керээге тунис чааа мурнуун ат салыр деп улуг алдар мөн үлүмге онашкан деп, элчин чугуалаан. Тайбычче чуткудуг улустарын бүгү күзөл-соруун долу өвөс-даа боттандырып турар болза-жок, бо Керээ чепсектегишкенин бүтүнү болгаш бүрүн дугуерини орунуна улуг болгаш чугула бажым болуп медегезтенип турар.

Москвага атомунг үш улуг күрүнерин аразында ат салган Керээ кижилерин өргөлчөөрчөөр перспективаларын аждып турар деп, элчин медегезен. Н. С. Хрушевца, Л. Кеннеди болгаш Г. Махмилланта президент Бургиянын чуртукан кузөшкенин база катар айтыр болгаш чуректин эл ханымыдан байырымы чедирин Тунисин чаазаныч болгаш узууун мурнуундан кузеп тур мен. Керээге ат салган үш күрүнеринин тайбычче чуткудуг болгаш шиптирлери чоруу чепсектегишкенин бүтүнү болгаш бүрүн дугуерини орукта артык моолдуктары ажип өрттеринге чедир дээринге бүүрөр бол.

Великобританиянын СССР-де элчини сэр Хэмфри Тревельянын атоңч чалаан. Керээге каттыжарын Ймаканын, Тринидадтык болгаш Тобагонун чазактары ол төлөөлөкч. Ол хүндүг хүдээлгезин күзүткөш, элчинин чугуалааны болза:

Агаарга, космос делегезинге болгаш суг аазаага адролуг шенеделерин хорур дугайында Керээге Ймаканын төлөөлөкчилери бегүн Вашингтонда болгаш Лондонга база ат салып турар. Дун Тринидадтын болгаш Тобагонун төлөөлөкчилери Лондонга бо Керээге ат салганга, оларынч төлөөлөкчилери Вашингтонга

база-ла ат салган боор деп бодур тур мен.

Мааа, Москвага, оларынч мурнуундан Керээге ат салышаан, сэр Хэмфри Тревельянын медегезини болза, делегейин чугула дугурулгазына киржиринге чүгөл Ймаканын, Тринидадтын болгаш Тобагонун чазактарынын болгаш улустарын кузелин өвөс, харын база бо Керээ эң аждыктыг кылдыр боттандыган боттандырып турарынын билип турар мен.

Ногаан шепкен-биле шип каан столдун артында — Ливан Республиканын СССР-де херектеринге түр бүүрүттирген Н. Файал. Керээге ат салган, ол база-ла доңчу чүве чугуалаан.

Адролуг шенеделерин чорударында ойталаар чорук Ливанга улуг когарат өвөс болбайды. ындыг болза-даа адролуг шенеделерин чамдык, кезикти хорур дугайында Керээге, ол Керэни ажалдан кылган күрүнерге, анаа ат салган күрүнерге каттыжары бистерге аас-кежиң бодур-тур.

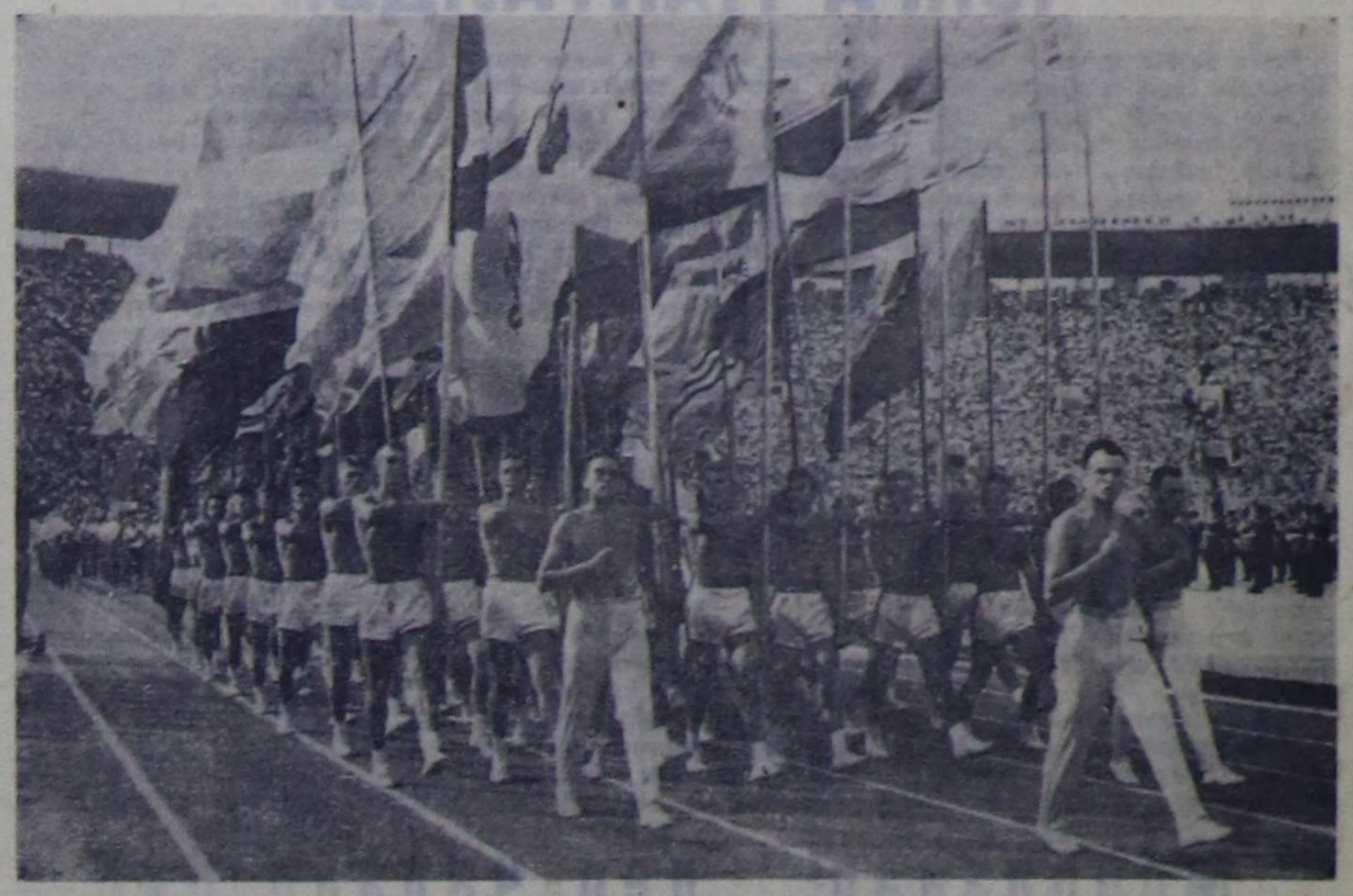
Совет Эвилелини, Американын Каттышкан Штаттарынын болгаш Великобританиянын чазактарынын баш ууур алган күженишкенин ливан улус бедни-биле үнөлөп чоруп, ол дөш оларга хүдөөр көрүүкунун илергедейп турар деп, элчин чугуалаан.

Оон даразында Сирий Араб Республиканын СССР-де элчини Джамал Атаси бодунун чаазан төлөөлөкчини суугар Керээге каттышкан. Улустарын болгаш чазактарын тайбыч аынашкыдыг күженишкенин агаарга, космос делегезинге болгаш суг аазаага адролуг чепсектин шенеделерин чамдык-кезиктеп хорур дугайында Керэни аргалык болза дээр күзүсдеринге угландыр журулуг деп, ол медегезен.

Ишкарда ол чорук бүгү кижилер төрөлгетине аждыктыг хой чүдүлери бар. Керээге ат салышкыны дозуулаан. Б. Ф. Поддериб дипломаттарга чылга байыр чедир турган. Агаарга, космос делегезинге болгаш суг аазаага адролуг чепсектин шенеделерин хорур дугайында Керээге төлөөлөкчилери ат салган чурттарын саны база катар көздүзүн деп, ол чугуалаан. Тайбынын херээге база бир салышкыны кылдыган.

Москвага август 13-те чедир Керээге 44 чурттарын бүрүн өргөлч төлөөлөкч. Керээге өске-даа күрүнеринин ат салышкыны даразында хуннерде түргүтүлээр. (СЭТА).

СПАРТАКИАДА

ДИДИМНЕРНИН УЖУРАЖЫШКЫННАРЫ

МОСКВАЧЫЛАР МУРНУНЧЕ УНУПМЕН

Спартакиадада нинти команда сангына Украинанын болгаш Москванын шилдик командалары хой хүннерде ачыр-лачыр чоруп келген. Эрткен ийн спартакиадада чемпионоары үжүртүп турган украиннерге бирде чышыр чооктулап кээп, бирде олардан чыдап каап турган. Ишкарда августун 12-те тунисин сапал үндүрөт, найысалдык командазы чартык сан мурнай берген болган. Москванын шилдик командалы 504,5 сангы, украинчилер амылызында 504 сангы алган.

Спорттун он алым херверинин төлөөлөкчилери чаа алын мездарынын ойнап алып дөш, августун 13-те стадионнарже чорулканнар. Украинанын командазына спартакиадада эгеи челичө чок болган: шаазадан тура эки ойнап келген Л. Барбериле Г. Крокопенко түндөгө четпейп үнгөн. Ишкарда-да куруларга аныктар — В. Яковлева, Ю. Громко, А. Руманова олар артык.

Адын медал дөш демиселде Вадя Яковлева бир дугаарында кирген. Баттерфлайгы 100 метр чер — белең өвөс дистанция. Ишкарда-да 16 харыг лъвовчу шөлалчы 50 метр дурттуг орукту ийн катар хамыктан дүргөн «жузуу» эртек болгаш чемпион болу берген. Лъвовчу эштикчилерин чачылы бо спартакиадада шаа кынар бажылаатынган.

ХОСТУГ КҮРҮШ — Адын хурал таланы-биле Туркменианын командалынын эң анык киржикчиси — Мары хоорай чурттуг, 21 харыг, өнөрлоезд машини А. Дьяченко. Таварышкан дугаар суугар оң баштайгы оналч СССР-нин чемпиону Е. Теев болган.

УЛУГ ТЕННИСТИК РЕСПУБЛИКАЗЫ

Тенисчилерин спартакиада турининге бирги черин Эстониянын командалы ээлеп, москвачыларын 9:3 санга улуг алган.

Бо тилдөгө кымын-даа онза кайгатып турар: Эстонияда теннис — бирги номерин спортту. Ону «кымыл корттарын болгаш ак мячиерин республиказы» деп ургучу адал турары анаа өвөс. Тенис корттар чок хоорай азы суур Эстонияда чок, а Таллинде олар он-оңу-биле савааттынп турар. СССР-нин алдарыг тренери Э. Крееге баштаган республиканын тренери чүгөл массадык бодур чорукту өвөс, харын база «смыдтыканы» белектээрин чедип ал шыдаан.

Эстон мастерлер Т. Лейус, Я. Пармас, Т. Киви ам бүгү чуртта сурагылч апарган. Ишкарда-да тилдөкч чүгөл олар чедип алган өвөс, командада анык ойкакчылар Т. Сооме, М. Кууль, Н. Хидин, П. Ламп болган Юквельт олар боттарнын командалыга хой саны немеп бергенер. Эрткен ийн спартакиадада-нын теннис маргалдарынын тилдөкчилери — москвачылар-биле тилд маргалдаа онза күженишкенин ийн үндүрер негеттин турган. Ишкарда-да эстон спортсменнер маааа база-ла эки түндөкчилерге күзүскенер. Лейус-Өрөгову, Кууль — чуртту он дээр теннисчилеринге хамаарып турган Асписованы, а Киви биле Сооме Дмитриеваны болгаш Асписованы тилдөөн. Эстониянын кыстары 5:1 санга улуг алган.

СПЕЦИАЛИСТ ДААП БОДАВАЙН БАРГАН

Челибинскиден келген Гайван Сайдхутжини сүрүштүр финишче кел чоран Ленинградчы Анатолий Олизареконун дугайын «тилекчи чоруп ора деп, спорттун алдарыг мастери Владимир Прошин чугуалаан. Казан чарлашканда, Олизареконун түндөи — 1 шак 15 минутта 21 секунда болган, а чорум тилдөкч финиште маргалда чедип келген турган. Ол болза, Казанстандан келген Михаил Калинин-дир. 50 километр ырак черге тус-тус спортчуларын маргалдаанышак ишкар хертерг дозулган. Чемпиондун эртен үези — 1 шак 15 минутта 01 секунда.

Маргалдаа бүгү күштүгөр, оларын иштинде Калининстан өскө кези чокта чаа болган дегегей чемпионанын киржикчилери бар. СЭТА-нын фотохрониказы.

ГДР-нин соңгулда комиссиязын тургускан

БЕРЛИН. (СЭТА). Партиялардан, хой-интинин массалыг организацияларында болгаш ажалчы чонпарынч хуралдарында киргилеэн саясат надарын суугар, ГДР-нин Курүне чөвүлөи улус палатанын болгаш чер-черин улус гөзөлттерингелерин соңгулда талазы-биле нинти республиканын соңгулда комиссиязы тургузар дугайында шиптирлер хулээп алган.

Немец ажалчы шипчешкенин суралгы ажалдаачы, фашизмге удуура чакыт демиселди киржикчизи — Бернард Кенени комиссиянын дарганында баддылаан.

Комиссиянын составына Э. Хонек, К. Ф. Эрберт, А. Норден, К. Хагер, Г. Фришеберг, Г. Миттар, Г. Хомер, Г. Гитшин, Г. Рин, М. Герлах, Х. Шумай, Х. Браш болгаш өскөлер-даа кирген.

Национализация дугайында декрет

КАИР. (СЭТА). 276 улуттук болгаш транспорт компанияларын национализация дугайында болгаш аждыктыг казар байдалдарын дилеттарында болгаш казып ажалчыларын хуу суктор-биле чарган керээлери күш чөк бодурун дугуер дугайында чазактын эзэи кел декреттери, Египеттин солданын парламент үндүргөн.

Ол декреттер болза хой-интинин сектору бажыларынч орунуче чаа улуг бажым болган деп, КАР-нын улуттук министри Азис Сидки чугуалаан. Декреттерде айттынган компанияларын кириштербеске, хой-интинин сектору аи безин чурттуг бүгү улуттук продукциянын 68,3 хузуун берип турар деп, Александрияде болган парламент конференцияныга чүве чугуалаан, ол медегезен. Чүгөл өрткен чылдын дургузунда хой-интинин секторунга улустар бодурулузун 192 хуу өскөн, ишкарда хузуун секторунга ол чүгөл 8,4 хуу өскөн. Хой-интинин секторунда 289 муң аждычтынар ажалдап турар азы Египеттин бүгү улуттук ажалчыларынч 40 хууу бодур турар.

Пос-таанын 69 компанияларын, ашчы чедип тургучу 74 компанияларын, полиграфияныч болгаш химияныч 65 компанияларын, тузун материяларын бодуруп турар 16 компанияларын, транспорттун 43 компанияларын чаа декрет-биле национализация, оларынч нинти капиталы 5 миллион египет фунт болуп турар. Анга чедир-ле капиталдын чүгөл кезин күрүнерин болуп турган, бүгү араб чөмү күжө суралгы «Идеал» деп ишак шах мидыг улуг компанияларын бүрүн-биле национализациян.

КАР-нын хуу сектору бодунун тургучтарын чорутуу чидир турар. Бодуру-биле ажалдап турар бүгү-ле салгыны хуу сектордан алырнын дугайында чазактын шиптирин Каир парлаалгачы чокта чаа дынаткан.

РЕДАКЦИЯНЫН АДРЕЗИ: Кызыл Шөгнөлү — Кравченко сузүмүзү. Бажым № 3 тез-фоноары: Редакторун 24 — 63, редакторун ордалчыларынын 35 — 24, 25 — 38, идеология килдизинин 37 — 13; харысалгалыг секретарынын 23 — 35, чөзөө ажал-агыл бодурулгезинин болгаш өргөлч амырал чидизинин 25 — 38, 37 — 34, үндүрү бодурулгезинин болгаш партияныч амырал чидизинин 22 — 64, чагаа, ажалдык болгаш гөзө корреспондентилер база совет тургузуг болгаш амырал чидизинин 21 — 27. Информация килдизинин 24 — 60, бугаларынын 31 — 75, корректорларынын 21 — 47, солун келбейн барганда 32 — 75 телефоне чолгаар.

Индий парламентинин сессиясында

ДЕЛИ. (СЭТА). Август 13-те Делени Индиянын парламентинин дөзөггөч сессиязы аждыганын. Индиянын чаңыл болган нейтралитеттин орунда тайыр болгаш ону бажым талакы күрүнеринде агрессия шериг блоктарыне кири тыртарын ордалажып турары, чуртта реаксылды күштерин илөкпей чорууну өзүп турарынч байдалдарында сессия бодунун ажалын эгезлен.

Парламентин ажалынын баштайгы хүндө-ле барыны уездик оппозиции партиаларынч блогу Джавахарлал Неруун чаазанга бүүрөвөс чорукту дугайында айтырынын, оон албан-дужалындан дугуерин негезинин, парламентинин улус палаталыга чугуалажып көөрү-биле кирген. Бо айтырынын хүн чурмууна кирир дугайында санаалы улус палатанын 72 депутаттарынын бажылааны-биле деткээн (парламентке чугуалажып көөр кылдыр айтырынын киреринге 50 бажылашкы негеттин турар).

Мичангаа хамаарышпас Индиянын төгүзүнде өң-не баштай парламент Дж. Неруун чаазанга бүүрөвөс чорукту дугайында айтырынын чугуалажып көөр апарганы ол.

Индиянын Коммунисттик партиязынын парламент фракциязы чааага бүүрөвөс чорукту илергебээн дугайында бодунун резолюциязын кирген.

АК БАЖЫНДА ЧӨВҮЛӨЛ ХУРАЛ

ВАШИНГТОН. (СЭТА). Адролуг шенеделерин хоругдар дугайында Керээге, Раскынын Европага чугуалаажышкынына, а ол ишак «өске-даа айтырылгара» хамаарыштыр, президент Кеннеди күрүне секретары Дин Раск-биле болгаш чазактыг өске-даа дээр өрөс-дужалдыг кезижинери-биле бир шак дургузда чугуалашкан. Президент Вашингтонга ужуду

Бразилияда болушкунарга хамаарыштыр

ПАРИЖ. (СЭТА). Шаанда Франциянын турган Колгоунч найысалды Бразилияда бүгү-инти ажал оксодышкынын чарлаан ажалчыларынч улуг хөлээшкенине чокта чаа болган. Хоорайда дүшүрүлүп байдал гөзө арттышаан. Франс Пресс агентиледин дынаандыг турары-биле алырга, президент ордуун дозгалдыр броневиктерни тургускан, чаага шериглери оңулар казып, пулеметтарын тургузуп турар. Хоорайнын кудумчуларында шериглерин болгаш

ЧҮГӨЛ СӨС КЫРЫНДА ДЕМOKPATTAР

ЛОНДОН. (СЭТА). Рейтер агентиледин дынаандыг турары-биле алырга, Британ Гивананын премьер-министри Черил Джаган оң чаазан дугуер, конституциянын күштүг бодурун арада соксаыр азы чазакты аждык чок байдалга тургузар соңгулда системанын доктаалдыр дүш иштик болгаш даштык күштерин ордалажышкынынч бурду шакпан.

Бо үгөгөдөгилерин «демократиянын чүгөл сөс кырына хүдөөп көрүп турар кижилер» улустун күзөл-соруунга чорутуу кылтып турар дээрин Джаган чугуалаан.

Каттышкан Штаттар барыны бөмбүрөкө социализмге чазактын азы шиптирледи болгаш чугула реформаларын амыралдык чорудар деп хулээлгени берген чазактын (бир өвөс ак чазакты хостуг соңгулда соңганда бевин) догунуарын күзөвейи турар деп, Джаган айткан. Каттышкан Штаттарын политиказы сныдык чазактарын коргуларында болу-тур.

Артуру Ильи — Аргентинанын президентизи

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Аргентинаны Национал конгресс август 12-де болган тускай хуралына Артуру Ильини чуртту президентизи баддылаан дээрин ЮПИ агентиледин корреспондентизи Буэнос-Айрестен дынаандып турар.

МУРНУУ ВЬЕТНАМНЫН УЛУСТУН ХОСТАЛГА КҮШТЕРИНИН ЧЕДИШКИННЕРИ

ХАНОЙ. (СЭТА). Мурнуу Вьетнамын «Хостага» деп информация агентиледин болгаш радиоуунун дынаандыг барымдаалаш, вьетнам информация агентилединин чамдыгып турары-биле алырга, өвөгү үеде Мурнуу Вьетнамын улустун хосталга күштери боттарынын демиселинге чаа чедишкенин чедип алган.

Июль 22-ле Тху-Дай мөжуга улустун хосталга күштери чааа шериглеринин батальонун чыла шапкан болгаш 100 хире кишини узуткан, 50 кишини баддылаан. Ол-да мөжуга вьетнам патриоттар Ка-Нада алабдыгелерине халдашкын кылды ладгеринин 14 танымыларын өлдүргөн. Июль 27-ле Као-Ланге олар чазак шериглеринин ротанын камгалат турган танымал чери ээлеп алган. Анда дайыннын 50 солдаттарын узуткан чок кылган.

СССР-НИН АГААР ФЛОДУНУН ХҮНҮНГЕ АЛДАР КЫЛДЫР

Августун 18 — СССР-нин Агаар Флодунун Хуну. Байыралга алдар кылдыр, коммунизм тургузушкунуна бистин чуртувустун чедишкенин дугайында, ухар чүзүлүгелеринге, космоу шиптирлери азырыга чедишкенин дугайында, чааагы дайыннын чылдыгында совет авиаторларынч мазылары чоруктарынын дугайында илеткелерин болгаш лекцияларын хоорайларга, суурларга, шериг кезектеринде номчуп турар.

Бо хүннерде ДОСААФ-тын өлкө-тарда, крайларда, республикаларда аэрокултуралыг кижилер онаа хой көрүп турар. Ишкар «өргөлчөк-спорт аэродромдарында самолеттарын бодуруп турар.

Анчы ыттар элдеринге дыңдады

1963 чылдын август 18-те, дыштаныр хүнде, эртенгиин 10 шакта хоорайнын Гастелло аттыг культура болгаш дыштанылга паркынын анчы-тышынч ыттарын хынаар делегезини республиканын анчылар, балыкчылар нинтели организастаар.

Эң эки болгаш уксаалыг ыттарын элдерин өртектиг чүзүлөр-биле шапкаар болгаш дипломнарын тыпсыр. Эштер анчылар, анчы ыттарын соңуурагылары, Боттарынын ыттарынын делегезинге экзэп көрүнөр! Дегелгеге киржир ыттарын баштайгы бүрүткелин Тыянын анчылар, балыкчылар нинтелине чорудар. Адреси: Кызыл хоорай, Оюн Курседи кудумчузуна № 82 бажымда. Телефон № 22-55. ДЕЛГЕЛГЕ КОМИТЕДИ.

Республикага АГААР-ВОЙДУСТУН байдалы

Бөгүн республикага шокор булуттардыг хун болур, чамынын шоолуг өвөс. Республикага димирөшкенин бодун магачок. Язы конкактан өйтөмөгө чедир. Инам-бүрү чүк угла-

нышкынын. Агаарын температураны: республикага — 23 — 28, а Кызылга — 26 — 28 градус чылгыт. Реактор Д. Б. БАЙЫР-ООЛ.

Кинотеатрларга

«НАЙЫРАЛ»: Уругларга программалар 10.40. «Кады чоруур Май» 11.40. «Неваныч ажалдары» 1.20, 3.30. «Орус хуулаагазын» (2-ги сериязы) 5.40, 7.50, 10 шактарда. «КАА-ХЕМ»: «Иван Бровкин хун черде» 11.15, 1.15, 3.15. «Орус хуулаагазын» (2-ги сериязы) 5, 7.10, 9.20 шактарда. «ЕНИСЕЙ»: «Гитаралыг уруг» 2.30, «Анна бажын билипкер» 4.30, 6.30, 8.30 шактарда. «ВОСТОК»: «Калиновка роша» 3.15, 9.15. «Доозулбаан тоожу» 5.15, 7.15 шактарда. ЧАГЫ КИНОТЕАТРА: «Алдын өг» 10. «Он алдыгы час» 5, 7, 9 шактарда.

Кинотехниктер курузунга өөренирин күзөөн кижилерин хүлээп алырын Тыва АССР-нин Култура министрствозунун кинофикация килдизин чарлап тур. Курск өөрениринин хуусаазы 5 ай. Өөргөлч сентябрь 5-те эгелээр. Өөренирин күзөөннер моон алаанда ардестен билеп ал болур. Кызыл хоорай, «Найырал» кинотеатр, кинофикация килдизи.